

A diákok véleménynyilvánítási szabadsága és a cyberbullying angolszász megközelítése

Pongó Tamás

PhD hallgató

Alkotmányjogi Tanszék

Kedves Tanár Úr!

Nagyon sok boldog 70. születésnapot kívánok Neked ezzel az írással, amely számodra, mint sok éve nagyon aktív blog-író számára talán érdekes lehet, mivel napjaink világának egyik legsokoldalúbb internetes problémáját, az internetes véleménynyilvánítással elkövetett alapjogsérelmek tág körét fogja át, valamint elemezi ezek problematikáját.

Isten éltesen sokáig és jó olvasást kívánok!

Globlizált világunkban az internet behálózza mindennapjainkat minden előnyével és hátrányával. A virtuális világ számos lehetőséget kínál számunkra magán- és szakmai életünkben egyaránt, azonban mindezen előnyök mellett, több negatívum is árnyalja a képet. Iskolai környezetben például az internet számos módon van jelen: oktató-diák közötti kommunikáció színtereként, házi feladat feladása és megoldásának helyszíne lehet a világháló. Egyes iskolák online folyóiratokat, újságokat üzemeltetnek, amelyekben a tanulók kifejezhetik véleményüket és kiteljesíthetik személyiségüket. Ellenben a diákok véleménye sokszor vulgáris, fajtalan, támadó jellegű¹ vagy éppen zaklató. Összességében kijelenthető, hogy a diákok szóbeli és fizikai viselkedése alkalmas kortársaik megfélemlítésére. Mit is értünk megfélemlítés, idegen kifejezéssel élve bullying², alatt? Egy jelenséget, amely az első iskola megalakulása óta létezik³, s napjainkban is jelen van, amely során a kortársak piszkálják egymást, gúnyt űznek osztálytársaik gyengeségeiből. Bizonyára mindannyiunk számára ismerős ez a szituáció, azonban mi tisztában voltunk a ténnyel, hogy miután

¹ Hostetler, D. R: *Off-campus cyberbullying: First Amendment problems, parameters, and proposal*, 2014 BYU Educ. & L. J. 1 2014, 2.o., 4. lábjegyzet

² A cikk során a bullying és cyberbullying kifejezéssel kívánok élni, mivel az sokkal kifejezőbb és tágabb kört ölel fel, mint bármely magyar fogalom. Az elfogadott magyar szóhasználat bullying esetén a megfélemlítés, míg cyberbullying terén az internetes megfélemlítés.

³ McCarthy, M: *Cyberbullying laws and first amendment rulings: can they be reconciled?*, 83 Miss. L. J. 805, 2014, 806. o.

hazaérkezünk, mindez megszűnik egy rövid időre, egy délutánra vagy egy hétvége erejéig. Ellenben, az internet térhódítása óta mindez megváltozott. A bullying nem ér véget az iskolakapunál, vagy az otthon melegében, hanem folytatódik az elektronikus készülékek bármelyikén. Ebben az esetben viszont egy új, internet alkotta, jelenséggel kell szembenéznünk, nevezül a cyberbullyinggal. Mégis mit jelent ez a fogalom és miként kell szabályozni?

Nos, a cyberbullying egy jogágakon átívelő, komplex probléma, ami mindenképpen megérdemli a figyelmünket. Kiváltképp azért, mert az imént feltett kérdésre nem adható pontos válasz, ugyanis nem tudjuk, hogy miként definiáljuk, hogyan szabályozzuk, milyen módszerekkel előzzük meg ennek kialakulását.

Ennek legékezebb példája, hogy jelenleg nem bírunk egy széles körben elfogadott, kikristályosodott definícióval sem nemzetközi, sem hazai szinten. Természetesen néhány kulcselem már meghatározásra került, amelyeket általánosan elfogadottnak tekinthetünk: (i) az elkövetés helye mindig a virtuális világ, (ii) ismétlődő, (iii) támadó jellegű, (iv) az erőviszonyok közötti egyensúly hiánya, tehát mindig egy erősebb tulajdonságokkal bíró követi el egy kiszolgáltatottabb személlyel szemben.

A definíció elemeinek bemutatása, s azok összevetése az egyes államok, vagy USA tagállamok jogalkotásával egy kiemelten fontos kérdéskör, amelyre jelen tanulmány nem vállalkozik, hiszen e cikk fókuszpontjában a cyberbullying tevékenység és a véleménynyilvánítás szabadságának kollíziója áll, az USA-ban felmerülő jogesetek tükrében.

A cikk során elsőként két kiemelten fontos diák véleménynyilvánítási ügyet ismertetek, amelyek ugyan nem elektronikus véleménynyilvánítással kapcsolatban merültek fel, ellenben az ügyek során kidolgozott tesztek alkalmazták napjaink cyberbullying eseteiben is. Mindezt követően két cyberbullying eset kerül bemutatásra, amelyek által felvillantásra kerül számos fontos probléma az ítélkezési gyakorlat kapcsán.

Diák véleménynyilvánítási szabadság az USA Legfelsőbb Bíróságának döntései tükrében

Miként azt a bevezetőben is írtam, a cikk során az amerikai alkotmány Első Alkotmánykiegészítésének cyberbullyinggal való kollízióját kívánom megvizsgálni. Mielőtt azonban a részletesebb elemzésbe kezdenénk, egy rendkívül fontos pontot ki kell emelnünk, mégpedig, hogy az USA Legfelsőbb Bírósága (továbbiakban LB) napjainkig egyetlen

cyberbullying ügyben sem hozott döntést.⁴ Ezáltal az iskolák bírói iránymutatás nélkül viselik annak a felelősségét, hogy kezeljék a cyberbullying jelenségét a tőlük telhető legjobb módon. Ebből kifolyólag nincs egységes gyakorlat az ilyen esetek kezelésére az Egyesült Államok bírói gyakorlatában sem. A helyzet könnyítése érdekében majdnem minden tagállamban elfogadásra kerültek anti-bullying törvények, amelyek közül több, a cyberbullying jelenségét is lefedi. Mindemellett, az iskolakerületi (School District), kerületi (District) és körzeti (Circuit) bíróságok által kimunkált eddigi joggyakorlat és esetjog is igyekszik kezelni a felmerült szituációkat.

A következőkben két kulcsfontossággal bíró esetet mutatok be, amelyek nem az interneten elkövetett cselekményekhez kapcsolódnak, ellenben a kidolgozott tesztek a cyberbullying ügyekben kerülnek alkalmazásra.

Elsőként, a diák véleménynyilvánítási ügyek közül a legfontosabbat emelném ki, a Tinker-ügyet.⁵ John Tinker, 15 éves diák, a karácsonyi szünet idején elhatározta, hogy fekete karkötőt fog viselni az iskolában, így protestálván a vietnámi háború tüzszünetéért. Az iskolai vezetés tudomást szerzett ezen szándékáról, s elfogadott egy olyan szabályt, amely szerint a fekete karkötő viselete az iskolában tilos, s felfüggesztéssel büntetendő, amennyiben valaki mégis ilyet hord. Ellenben Tinker és barátai a szünet utáni első iskolanapon fekete karkötőkben jelentek meg, amiért az igazgató hazaküldte őket, amíg nem hajlandóak azok nélkül megjelenni az oktatási intézményben. Az ügy több fellebbezést követően az LB elé került, aki az eset fő kérdését ekként azonosította: „*A problémánk azon a területen fekszik, ahol a diákok véleménynyilvánítási szabadsága kollízióba kerül az iskolai hatáskör szabályaival.*”⁷ Ezt követően az LB elemezte az ügy lényegét, s kialakította a Tinker-tesztet, amely a diákok véleménynyilvánítása és az iskolai hatáskör ütközése esetén leggyakrabban felhívott teszt. Továbbá, a teszt mellett felállította az „iskolakapu-doktrínát”, amely szerint „*sem diák, sem tanár nem hagyhatja a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos jogát az iskolakapunál.*”⁸ Jelen doktrína a későbbiekben nagy jelentőséggel bír az elektronikus

⁴ Köszönhető mindez annak az eljárásjogi sajátosságnak, hogy az ún. writ of certiorari-t, amelyet a körzeti bíróságok terjeszt fel az LB-nek, az LB indokolás nélkül utasíthatja vissza. Az elmúlt évtizedben él is ezzel a gyakorlattal a legfelsőbb bírói fórum.

⁵ Tinker v. Des Moines School District, 393 U.S. 503 (1969)

⁶ Lásd MCCARTHY 2014; HOSTETLER 2014

⁷ „*Our problem lies in the area where students in the exercise of First Amendment rights collide with the rules of the school authorities*” TINKER 507. o., saját fordítás

⁸ „*either students or teachers shed their constitutional rights to freedom of speech or expression at the schoolhouse gate*” TINKER 506. o., saját fordítás

ügyeknél, hiszen bármely olyan esetről, ahol az elkövetés helye, mint probléma felmerül, nevesül az off-campus eredetű cyberbullying ügyek, amelyek on-campusként kerülnek elbírálásra, az iskolakapu-doktrína megjelenik az ítéletek indokolásában. Mindazonáltal, a Tinker-ügy legnagyobb vívmánya a két elemből álló Tinker-teszt kidolgozása, amely szerint az adott véleménynyilvánítás nem védett az alkotmány által, amennyiben az ésszerűen előreláthatóan lényeges bomlasztást okoz az iskolában vagy mások jogaival kollízióba került.⁹ E két elem egymással nem áll konjunktív viszonyban, így csupán az egyik megvalósulása is elegendő az alkotmányos védelem elvesztéséhez. A későbbiekben láthatjuk, hogy a teszt két elemének, cyberbullying ügyek esetén, egymáshoz való viszonya nem rendezett, tekintettel arra, hogy az LB nem bírál el egyetlen cyberbullying esetet sem. Ellenben, nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt a tényt sem, hogy az eset 1969-ben került elbírálásra, amikor az internet még nem is létezett, s a kezdetleges elődei messze nem befolyásolták annyira a mindennapi életünket, mint napjainkban. Akkoriban a lényeges bomlasztást könnyebb volt megállapítani, hiszen nem léteztek okostelefonok, Wi-Fi hálózatok, vagy közösségi média oldalak. A Tinker-ügy bemutatásának fontossága a cyberbullying ügyeknél érthető meg igazán, ahol láthatóvá válik, hogy a cyberbullying ügyek döntő többségét ezen teszt alapján döntik el a bíróságok napjainkban.

A másik bemutatásra kerülő, fentebb említett, véleménynyilvánítási kollízióval foglalkozó eset a Fraser-ügy.¹⁰ Ebben az ügyben Matthew N. Fraser középiskolás diák 600 diáktársa előtt zajló vitapárbajon tartott beszédet, amely során számos szexuális metaforát és utalást használt ellenfelére. Ebből kifolyólag másnap az igazgató felfüggesztette Frasert, valamint a ballagási beszéd megtartására jelölt diákok listájáról is eltávolította, tekintettel arra, hogy megszegte az iskola magatartási szabályzatát. Fraser ezt követően pert indított az iskola ellen, amely számos fellebbezést követően az LB elé jutott. Az LB több kulcsfontosságú megállapítást tett az ügy kapcsán. Elsőként, hogy a felnőttek és a diákok véleménynyilvánításának alkotmányos védelme között különbséget kell tenni, azok nem minden esetben egyenrangúak.¹² Másodsorban, a Fraser-teszt került felállításra, amely szerint a vulgáris, fajtalan beszéd nem élvez alkotmányos védelmet iskolai körökben, hiszen mindez aláásná az iskola alapvető oktatási célzatát.¹³ Végül, de nem utolsó sorban kiemelték, hogy a

⁹ MCCARTHY 2014 813. o.

¹⁰ Bethel School District v. Fraser, 478 U.S. 675 (1986)

¹¹ Lásd MCCARTHY 2014; HOSTETLER 2014

¹² FRASER 682. o.

¹³ Uo. 685. o.

bomlasztásra alkalmatlan politikai beszéd, amely nem tartalmaz agresszív elemeket, csupán passzív ellenállást, nem tekinthető azonosnak a szexuális tartalmat, s férfiúi szexualitást dicsőítő beszéddel, amely jelentős mértékben sérti a kortárs lány diákokat.¹⁴

Mindezekből kifolyólag kijelenthetjük, hogy a vulgáris, fajtalan, támadó jellegű vélemény, ellenőrzött, iskolai környezetben, nem áll alkotmányos védelem alatt, ugyanakkor, ha mindezt felnőttek teszik, iskolai környezettől mentes területen, úgy az a szövetségi alkotmány védelmét élvezheti. *Ad absurdum* előállhat az a szituáció, hogy egy diák az osztálytársai előtt tarott vulgáris beszédéért felfüggesztsét kap iskolai évei alatt, ám egy 15 évvel későbbi osztálytalálkozón, egy étteremben, már megtarthatja ugyanazt a beszédet, ugyanazon emberek előtt, azzal a szignifikáns különbséggel, hogy ezt a vulgáris véleményt az alkotmány már védelemmel fogja illetni.

Azonban továbbra is figyelemmel kell lennünk aziránt, hogy 1986-ban az internet és a közösségi médiák nem töltöttek be napjainkhoz hasonlóan fontos szerepet.

A bemutatásra került két ügy alapján válik érthetővé a cikk második részét képező cyberbullying ügyek elbírálásának mikéntje, valamint az azokban megjelenő problémák is. Ezen rész szükségességét indokolja, hogy a most elemzésre kerülő cyberbullying ügyek a fentebbi tesztek alapján kerülnek eldöntésre, s így logikailag elengedhetetlen volt az ügydöntő tesztek kialakulásának rövid ismertetése.

Cyberbullying ügyek az USA bírósági rendszerében

A cikk következő részében, az USA esetjogából emeltem ki két cyberbullying ügyet, amelyek eldöntéséhez a bíróságok a fentebb bemutatott diák véleménynyilvánítási tesztek alkalmazták. Továbbra is hangsúlyozni szükséges, hogy az LB egyetlen ilyen ügyet sem bírált el, hanem indokolás nélkül elutasította őket. Ennek köszönhetően eltérő gyakorlat alakult ki az egyes Körzeti Bíróságok gyakorlatában.

A fentebb elemzett offline és a most bemutatásra kerülő online ügyek között három különösen fontos különbség állapítható meg, amelyek közül jelen cikk keretei között csupán az első két eltéréssel fogok részletesebben foglalkozni.

¹⁴ Uo. 680. o.; 683. o.

(i) Egyrészt, vajon az elektronikus beszéd, véleménynyilvánítás ugyanazon jellemzőkkel bír-e, mint az offline beszédek, vélemények, így alkalmazhatjuk-e a Tinker- vagy Fraser-tesztet?

(ii) Másrészt, a hely kérdése (ahonnan az online beszéd ered), amely elvezet minket az off-campus és az on-campus beszéd, vélemény, dilemmájához, nevesül, hogy egy off-campus kifejezés, beszéd értékelhető-e on-campusnak, eredetétől függetlenül, ha az jelentős hatást fejt ki az iskolai környezetre?¹⁵

(iii) Harmadrészt, az anonimitás kérdésköre merülhet fel. Tekintetbe véve, hogy bárki, a Föld bármely pontjáról létrehozhat egy honlapot, blogot vagy Facebook profilt anonim módon, s később ezen csatornákon keresztül névtelenül küldhet sértő, bántó, megalázó üzeneteket, videókat, bármely elektronikus készülék segítségével. Természetesen, el kell fogadnunk, hogy az anonimitás inherens része az internet világának és az online környezetnek, de a veszélyeit fel kell mérnünk és kezelnünk. Az anonimitás és az internet kapcsolata messze meghaladja e cikk kereteit, így e problémafelvetésnél tovább nem kívánom részletesebben bemutatni, azonban megemlézése elengedhetetlen.

A továbbiakban tehát az (i) és az (ii) szempontokat figyelembe véve ismertetek néhány esetet, azok indokolásával, s konklúzióival.

Az első eset a Layshock-ügy¹⁶, amelyet a Harmadik Körzeti Bíróság döntött el jogerősen. Az ügy lényegét a bíróság remekül foglalta össze, mely szerint: „*azt kell meghatározoznunk, hogy az iskola kerület büntethet-e egy diákot olyan kifejezett magatartásért, ami az osztálytermen kívülről ered, amennyiben az nem zavarja az iskolai környezetet [lásd Tinker] és nem kapcsolódik egyetlen iskola által támogatott eseményhez sem [lásd Fraser].*”¹⁷ A fő kérdés az idézetből remekül kiviláglak, jelesül, a véleménynyilvánítás eredete által okozott jogi dilemma. Az ügy háttere meglehetősen egyszerű, hiszen Justin Layshock, diákként, a szabadidejében, a nagymamája számítógépén, az egyik szociális média oldalon létrehozott egy „kamu” profilt az igazgatója nevében. A profilon vulgáris kifejezéseket használt, s kapcsolatba hozta az igazgatót drogokkal, szexuális visszaéléssel is.¹⁸ Megtorlásként, az igazgató Layshockot áthelyezte az Alternatív Oktatási Programba (ami gyengébb képességű diákok számára volt

¹⁵ Lásd Vuolo, M. C: *Education Connection: Working Together to Give Schools the Tools to Prevent Cyberbullying*, 32 Child. Legal Rts. J. 90 2012, 92. o.

¹⁶ United States Court of Appeals for the Third Circuit No. 07-4465

¹⁷ LAYSHOCK 5. o., *we are asked to determine if a school district can punish a student for expressive conduct that originated outside of the classroom, when that conduct did not disturb the school environment [under Tinker] and was not related to any school sponsored event*¹⁷¹⁷ [under Fraser].” saját fordítás, kiemelés a szerzőtől

¹⁸ MCCARTHY 2014 819. o.

kialakítva, ám Layshock nem volt ilyen), eltiltotta az iskolán kívüli programoktól és megtiltotta, hogy részt vegyen a ballagási ceremónián. Mindezekért Layshock (szülei által) pert indított az iskola ellen, s a Kerületi Bíróság megállapította, hogy valóban megsértették ezen lépésekkel a fiú véleménynyilvánítási szabadságát. Az igazgató fellebbezése nyomán a Harmadik Körzeti Bírósághoz került az ügy. Ítéletében említi a Tinker- és Fraser-ügyeket, s végül megállapította, hogy az iskola megsértette a fiú véleménynyilvánításhoz fűződő jogát: „nem engedjük meg az iskolakerületnek, hogy hatáskörét oly mértékben kiterjessze, hogy elérje Justint, amint éppen otthon a nagymamája számítógépe előtt ül.”¹⁹ A döntés során mérlegelték az iskolakapu-doktrína alkalmazását is (Tinker), azonban jelen esetben nagyon veszélyesnek találták volna a jövőre nézve, ha egy off-campus eredetű vélemény, ahol nincs ésszerűen előrelátható lényeges bomlasztás, az iskola hatáskörébe tartozna. Továbbá, a Harmadik Körzeti Bíróság megerősítette a Kerületi Bíróság megállapítását, amely szerint a létrehozott „kamu” profil nem jelentett lényeges bomlasztást (Tinker-teszt első elem) az iskolai környezetre, így mindez nem értékelhető on-campus beszédnek.²⁰ A Harmadi Körzet a Tinker mellett a Fraser esetben kreált tesztet is megvizsgálta, amely szintén alkalmas arra, hogy megvonja az alkotmányos védelmet Layshock profiljával szemben, azonban ezen teszt alapján a profil továbbra is élvezte az Első Alkotmánykiegészítés védelmét, ugyanis: „nincs bizonyíték arra nézve, hogy Justin bármilyen fajtalan vagy profán véleményt formált volna, mialatt az iskolában volt.”²¹

Jelen eset megfelelően példázza, hogy milyen nehézséget jelent egy véleménynyilvánításról eldönteni, hogy off-campusként vagy on-campusként kezeljük, amennyiben az az iskolán kívülről ered. Személy szerint ezzel a döntéssel egyetértek, hiszen az ügyben szereplő profil kis mértékben volt vulgáris vagy támadó jellegű, és nem volt alkalmas arra, hogy lényeges bomlasztást okozzon az iskolai környezetben, annak ellenére sem, hogy egy iskolaigazgató ellen irányult.

A második cyberbullying eset a Kowalski-ügy,²² amelyben a Negyedik Körzeti Bíróság járt el. A döntés legfontosabb megállapítása, hogy egy szociális média oldal megsértette a Tinker-teszt mindkét elemét, annak ellenére, hogy eredete off-campus volt, akárcsak az előbbi Layshock-ügyben. Az ügy rövid tényállása szerint Kara Kowalski középiskolás, végzős,

¹⁹ LAYSHOCK 36. o. „we will not allow the School District to stretch its authority so far that it reaches Justin while he is sitting in his grandmother’s home after school.” saját fordítás

²⁰ Uo. 47. o.

²¹ Uo. 38. o. “[t]here is no evidence that Justin engaged in any lewd or profane speech while in school.” saját fordítás

²² United States Court of Appeals for the Fourth Circuit No. 10-1098

diáklány, akit felfüggesztettek az iskolában, a S.A.S.H. nevű szociális média csoport megalkotásáért. Ezen betűszó kétféle módon való értelmezése is megjelent. Egyrészt, Kowalski szerint ez a nemi herpesz veszélyeire figyelmeztető csoport volt (Students Against Sluts Herpes), míg az abban részt vevő tagok szerint mindez egy Slay nevű lány diáktársuk ellen irányuló közösség (Students Against Slay's Herpes) elnevezése volt. Az ilyen típusú megalázó közösség, csoport létrehozása szociális média oldalon a cyberbullying egyik tipikus elkövetési formája. Az eset fontosabb részletei továbbá, hogy a csoportba kb. száz diáktársát hívta meg Kowalski, akik közül páran aktívan részt vettek a lány gúnyolásában, képek, videók, kommentek formájában. Slay tudomására jutott ezen csoport létezése, s ennek következtében nem jelent meg másnap az iskolai órakon²³, mivel félt a közösségtől, amelyben a teljes tanítási időt töltenie kellett volna. Megjegyzésre érdemes, hogy ez a Tinker-teszt első elemét sérti, hiszen lényeges bomlasztást jelent egy iskolai környezetben, ha valamelyik diák nem kíván megjelenni a tanítási órakon, továbbá ezen diák oktatáshoz való joga is sérül, amely a teszt második eleme (ezen elemek, mint ahogy fentebb említettem nem állnak konjuktív viszonyban).

Kowalskit 10 napra felfüggesztették, s 90 napra eltiltották az iskolai rendezvényeken való megjelenéstől.²⁴ Kowalski pert indított az iskola ellen, amely fellebbezések útján a Negyedik Körzeti Bíróságig jutott, amely döntésének rövid lényegét fentebb ismertettem. Az ügy és a Layshock eset kapcsolódási pontja, hogy mindkét esemény off-campus eredetű, az iskolai időkereten kívüli, s a Kowalski szerint ezen tények alapján az iskolának nincs hatásköre felfüggeszteni őt. A bíróság ellenben azzal érvelt, hogy az eredettől függetlenül a cselekmény elkövetésekor számolnia kellett volna azzal, hogy ésszerűen előreláthatóan ezen véleménynyilvánításának hatása az iskolában fog materializálódni. Továbbá, a vulgáris és fajtalan tartalom miatt a Fraser-teszt alapján szintén nem érdemelhet alkotmányos védelmet a létrehozott csoport. Mindezekből következően mind a Tinker-, mind a Fraser-teszt kizárja az Első Alkotmánykiegészítés által nyújtott védelem lehetőségét.²⁵ Az ítéletben a Tinker-teszt egyes elemeit magából a Tinker ítéletéből idézi a bíróság.²⁶

Összehasonlítván a Layshock és a Kowalski eset körülményeit, kiviláglik, hogy egy off-campus eredetű véleménynyilvánítás, bírói fórum előtt minősíthető akár off-campus, akár on-campus véleménynek is, ami nem kis jogbizonytalanságot eredményez a bírói gyakorlatban. E

²³ Lásd MCCARTHY 2014; HOSTETLER 2014

²⁴ KOWALSKI 5. o.

²⁵ Uo. 14.o.

²⁶ Lásd: Uo. 3. o.

kialakult helyzet orvoslását, és egyértelmű iránymutatást várnak a jogtudósok, bírák és iskolai alkalmazottak egyaránt az LB-től, amely azonban egy évtizede nem hajlandó ilyen támpontot szolgáltatni számukra. Ebből kifolyólag a számos felmerülő jogesetet az internethez nem kapcsolódó, korábbi diák véleménynyilvánítási tesztek alapján oldják fel, az ezzel szembesülő oktatók, tanárok, bírák a lelkiismeretük és saját belátásuk szerint.

A fenti esetek jól példázzák, hogy az 1969-ből eredő Tinker-teszt a leggyakrabban használt eszköz a cyberbullying ügyek kezelésére, amely azonban nem ilyen esetekre lett megalkotva. A bírósági gyakorlat alapján, láthatóan a lényeges bomlasztás elemet használják gyakrabban az bíróságok, azonban a mások jogaival való ütközésre való hivatkozás is többször előkerül. A Wynar-ügy²⁷ esetében pedig a Kilencedik Körzeti Bíróság a Tinker-teszt két elemét konjunktívan alkalmazza, ami a teszt alkalmazásának bizonytalanságát mutatja. Hiszen egyes körzeti bíróságok nem, míg mások konjunktívan értelmezik a két elemet, s a körzeti bíróságok nem veszik figyelembe egymás ítéleteit, erre jogi kötelezettségük ugyanis nincs, így eltérő gyakorlat alakul ki, amit az LB tudna egységesíteni, amely azonban elzárkózik ennek lehetőségétől.

Konklúziók

Összességben megállapíthatjuk, hogy a cyberbullying egy valós, mindenhol jelenlévő probléma, amelynek negatív hatása legerősebben egyelőre az angolszász országokban jelentkezett. Számos bizonytalansági övezi ezt a kérdéskört, hiszen a bevezetőben említettek szerint, még egységesen elfogadott definícióval sem bír.

.

További problémaként merül fel, a vélemény eredetének kezelése, valamint az internet előtti korból származó tesztek elektronikus környezetben való alkalmazhatósága.

Jelen cikkben bemutatam két fontos LB döntést, amely ugyan nem virtuális térben elkövetett esetekre vonatkozik, ám az ítéleteikben kimunkált tesztek képezik az elektronikus ügyek eldöntésének alapját.

Az LB elzárkózása attól, hogy iránymutatást adjon a problémával nap mint nap szembesülő személyeknek, intézményeknek tovább mélyíti a helyzet súlyosságát. Olyan fontos kérdésekre

²⁷ United States Court of Appeals for the Ninth Circuit No. 11-17127

nem kaptunk eleddig választ, hogy mikor minősül egy vélemény off- vagy éppen on-campusnak? Milyen körülmények esetén állapíthatjuk meg, hogy ésszerűen előreláthatóan lényeges bomlasztást fog kifejteni egy vélemény (Tinker-teszt első elem), vagy milyen jogok ütközése esetén alkalmazzuk a Tinker-teszt második elemét? E két elem konjuktív-e vagy sem? Az anonimitás kérdése továbbra is megoldatlan, hiszen a világháló immanens része a névtelenség, annak minden előnyével és veszélyével együtt. Az elkövetők (cyberbullies) felelősségre vonásának kérdése szintén tisztázatlan. A sor tovább folytatható, ám amíg ezekre válaszokat nem találunk egyre több és több fiatal követ el öngyilkosságot a cyberbullying következtében (Ryan Halligan, Megan Meier, Tyler Clementi, Amanda Todd, Olivia Penpraze stb.).

E cikk csupán felvillantja néhány apró részletét ennek a hatalmas, megoldásra váró jelenségnek, s mindezen apró pillanatképek indokolják, hogy PhD disszertáció keretében foglalkozzak a kérdéskörrel.

Habár a cikk az USA szemüvegen keresztül szemléli a problémát, hiszen ott már mindez egy évtizedes jelenség, míg Magyarországra csupán most kezd begyűrűzni, azonban a tengerentúli példából okulva a helyzetre azelőtt lenne indokolt felkészülni és megfelelő jogi konstrukciókat kidolgozni, mielőtt hazánkban is halálos áldozatot követel a cyberbullying. Hazánkban a téma iránti tudatosság kialakítása érdekében már több kampány is zajlik, ami igen öröndetes. A Médiaunió „Neked 8?”²⁸ programja mind interneten, mind plakátok útján igyekszik a jogtudatos internethasználatra, s annak veszélyeire felhívni a figyelmet, köztük a cyberbullyingra is, valamint tanácsokkal, javaslatokkal igyekszik megelőzni a jelenség kialakulását. Emellett említhető a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság „Kulcs a net világhoz!” tanulmánya, amelyben a gyermekek jogtudatos internethasználatát kívánták elősegíteni az alapjogvédelem eszközeivel.²⁹ Mindezen kampányok és tanulmányok nagyban elősegítik a cyberbullying esetek megelőzését, ami a jelenség legfontosabb eleme, hiszen a probléma utólagos kezelésénél előnyösebb annak kialakulását megelőzni.

²⁸ Médiaunió Neked 8? hivatalos oldal <http://neked8.mediaunio.hu/> (utolsó megtekintés: 2015. július 23.)

²⁹ Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság: Kulcs a net világhoz! tanulmány, Budapest, 2013 <http://www.naih.hu/files/2013-projektfulzet-internet.pdf> (utolsó megtekintés: 2015. július 23.)